

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

20 ianuarie 2021 *

„Recurs – Concurență – Înțelegeri – Decizie de constatare a unei încălcări a articolului 101 TFUE –
Amenzi – Anulare – Rambursarea cuantumului principal al amenzii – Articolul 266 TFUE –
Dobânzi moratorii – Distincția dintre dobânzile moratorii și dobânzile compensatorii –
Calculul dobânzilor – Articolul 90 alineatul (4) litera (a) a doua teză din Regulamentul delegat
(UE) nr. 1268/2012”

În cauza C-301/19 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 11 aprilie 2019,

Comisia Europeană, reprezentată de F. Dintilhac, P. Rossi și F. Jimeno Fernández, în calitate de agenți,
reclamantă,

cealaltă parte din procedură fiind:

Printeos SA, cu sediul în Alcalá de Henares (Spania), reprezentată de H. Brokelmann și
P. Martínez-Lage Sobredo, abogados,

reclamantă în primă instanță,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul M. Vilaras (raportor), președinte de cameră, domnii N. Piçarra, D. Šváby și
S. Rodin și doamna K. Jürimäe, judecători,

avocat general: domnul G. Pitruzzella,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: spaniola.

Hotărâre

- 1 Prin intermediul recursului său, Comisia Europeană solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 12 februarie 2019, Printeos/Comisia (T-201/17, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2019:81), prin care acesta, admitând în parte acțiunea Printeos SA, a obligat Uniunea Europeană, reprezentată de Comisie, să repare prejudiciul suferit de această societate din cauza neefectuării plății către aceasta a unei sume de 184 592,95 euro care îi era datorată cu titlu de dobânzi moratorii, care au curs în perioada cuprinsă între 9 martie 2015 și 1 februarie 2017, în temeiul articolului 266 primul paragraf TFUE, în executarea Hotărârii Tribunalului din 13 decembrie 2016, Printeos și alții/Comisia (T-95/15, EU:T:2016:722), și a hotărât ca această despăgubire să fie majorată cu dobânzi moratorii, de la data pronunțării hotărârii atacate până la plata integrală, la rata stabilită de Banca Centrală Europeană (BCE) pentru operațiunile sale principale de refinanțare (denumită în continuare „rata de refinanțare a BCE”), majorată cu trei puncte procentuale și jumătate.
- 2 Printeos a formulat un recurs incident prin care solicită anularea parțială a punctului 2 din dispozitivul hotărârii atacate, referitor la *dies a quo* al majorării menționate.

Cadrul juridic

Regulamentul (CE) nr. 1/2003

- 3 Articolul 31 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101 și 102 TFUE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167), intitulat „Controlul exercitat de Curtea de Justiție”, prevede:

„Curtea de Justiție are plenitudine de competență cu privire la acțiunile introduse împotriva deciziilor prin care Comisia stabilește o amendă sau o penalitate cu titlu cominatoriu. Curtea de Justiție poate elimina, reduce sau mări amenda sau penalitatea cu titlu cominatoriu aplicată.”

Regulamentul financiar

- 4 Intitulat „Constatarea creanțelor”, articolul 78 din Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului (JO 2012, L 298, p. 1, denumit în continuare „regulamentul financiar”), prevede:

„(1) Constatarea unei creanțe este actul prin care ordonatorul de credite competent:

- (a) verifică existența datoriei;
- (b) determină sau verifică realitatea și cuantumul datoriei;
- (c) verifică condițiile de exigibilitate a datoriei.

(2) Resursele proprii puse la dispoziția Comisiei și orice creanță identificată ca fiind certă, în sumă fixă și exigibilă, sunt constatate printr-un ordin de recuperare înaintat contabilului, urmat de o notă de debit transmisă debitorului, ambele documente fiind întocmite de ordonatorul de credite competent.

(3) Sumele plătite în mod necuvenit se recuperează.

(4) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 210 în ceea ce privește stabilirea normelor detaliate privind constatarea creanțelor, inclusiv procedura și documentele justificative, precum și dobânda penalizatoare.”

- 5 Articolul 83 din regulamentul financiar, intitulat „Amenzi și penalități impuse de Comisie și dobânzi acumulate”, prevedea:

„(1) Sumele provenite din amenzi, penalități și sancțiuni, precum și orice dobânzi acumulate sau alte venituri generate de acestea, nu se înregistrează ca venituri bugetare atât timp cât deciziile care le-au impus pot fi respinse de Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

(2) Sumele menționate la alineatul (1) se înregistrează ca venituri bugetare cât mai curând posibil și cel târziu în exercițiul financiar care urmează epuizării tuturor căilor judiciare de atac. Sumele care urmează să fie rambursate entității care le-a plătit în urma unei hotărâri a Curții de Justiție a Uniunii Europene nu se înregistrează ca venituri bugetare.

[...]

(4) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate [...] în ceea ce privește stabilirea normelor detaliate privind sumele provenite din amenzi, penalități și dobânzi acumulate.”

- 6 Articolul 92 din regulamentul financiar, intitulat „Termene”, prevedea:

„(1) Plățile se efectuează în termen de:

- (a) 90 de zile calendaristice pentru acordurile de delegare, contractele, acordurile și deciziile de grant care implică servicii tehnice sau acțiuni a căror evaluare este deosebit de complexă și în cazul cărora plata depinde de aprobarea unui raport sau a unui certificat;
- (b) 60 de zile calendaristice pentru toate celelalte acorduri de delegare, contracte, acorduri și decizii de grant în cazul cărora plata depinde de aprobarea unui raport sau a unui certificat;
- (c) 30 de zile calendaristice pentru toate celelalte acorduri de delegare, contracte, acorduri și decizii de grant;

[...]

(5) La expirarea termenelor stabilite la alineatul (1), creditorul, cu excepția statelor membre, are dreptul la dobândă.

(6) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 210 în ceea ce privește stabilirea normelor detaliate privind termenele de plată și precizarea condițiilor în care creditorii plătiți cu întârziere sunt îndreptățiți să primească o dobândă de întârziere contabilizată la linia din care s-a efectuat plata principalului.”

Regulamentul delegat (UE) nr. 1268/2012

- 7 Regulamentul delegat (UE) nr. 1268/2012 al Comisiei din 29 octombrie 2012 privind normele de aplicare a regulamentului financiar (JO 2012, L 362, p. 1), a fost adoptat de Comisie pe baza articolului 78 alineatul (4) din Regulamentul financiar.

- 8 Articolul 80 alineatul (3) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 prevedea:

„Nota de debit informează debitorul că:

[...]

(b) în cazul plății datoriei înainte de scadență, nu se percepe dobândă penalizatoare;

[...]”

- 9 În temeiul articolului 83 din acest regulament, intitulat „Dobândă penalizatoare”:

„(1) Fără a aduce atingere niciunei dispoziții specifice care derivă din aplicarea reglementărilor sectoriale, orice creanță neplătită la scadența prevăzută la articolul 80 alineatul (3) litera (b) este purtătoare de dobândă în conformitate cu prezentul articol alineatele (2) și (3).

(2) Rata dobânzii pentru creanțele neplătite la scadența prevăzută la articolul 80 alineatul (3) litera (b) este [rata de refinanțare a BCE], în vigoare în prima zi calendaristică a lunii în care datoria devine scadentă, majorată cu:

(a) opt puncte procentuale în cazul în care evenimentul generator este un contract de achiziții publice de bunuri și servicii menționat în titlul V;

(b) trei puncte procentuale și jumătate în toate celelalte cazuri.

(3) Dobânda se calculează de la data calendaristică următoare scadenței prevăzute la articolul 80 alineatul (3) litera (b) și specificată în nota de debit, până la data calendaristică în care creanța este plătită integral.

Ordinul de recuperare corespunzător valorii dobânzii penalizatoare este emis atunci când această dobândă este efectiv încasată.

(4) În cazul amenzilor, dacă debitorul oferă o garanție financiară care este acceptată de contabil în locul plății, rata dobânzii aplicabile de la scadența menționată la articolul 80 alineatul (3) litera (b) este rata menționată la prezentul articol alineatul (2), în vigoare în prima zi a lunii în care decizia privind impunerea unei amenzi a fost adoptată și majorată doar cu un punct procentual și jumătate.”

- 10 Articolul 90 din regulamentul menționat, intitulat „Recuperarea amenzilor sau a altor penalități”, prevedea:

„(1) În cazul în care se introduce o acțiune în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene împotriva unei decizii a Comisiei de impunere a unei amenzi sau a altor penalități în temeiul [Tratatului FUE] sau al Tratatului Euratom și până când toate căile legale de atac au fost epuizate, debitorul fie plătește cu titlu provizoriu sumele respective în contul bancar desemnat de contabil, fie furnizează o garanție financiară acceptată de contabil. Garanția este independentă de obligația plății amenzii sau a penalității cu titlu cominatoriu sau a altor penalități și se execută de la primul apel. Aceasta acoperă valoarea creanței principale și a dobânzii datorate, astfel cum se prevede la articolul 83 alineatul (4).

(2) Comisia asigură sumele încasate cu titlu provizoriu prin investirea acestora în active financiare, garantând astfel securitatea și lichiditatea fondurilor și vizând, de asemenea, generarea unui randament pozitiv.

[...]

(4) După ce toate căile legale de atac au fost epuizate și în cazul în care amenda sau penalitatea a fost anulată sau redusă, se iau oricare dintre următoarele măsuri:

- (a) sumele încasate în mod nejustificat și dobânda generată sunt rambursate terțului respectiv. În cazurile în care rentabilitatea globală generată pentru perioada relevantă a fost negativă, valoarea nominală a sumelor încasate în mod nejustificat se rambursează;
- (b) în cazul în care s-a depus o garanție financiară, aceasta se eliberează în consecință.”

11 Articolul 111 alineatul (4) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 prevede:

„La expirarea termenelor de plată prevăzute la articolul 92 alineatul (1) din Regulamentul financiar, creditorul are dreptul la plata unor dobânzi, în conformitate cu următoarele condiții:

- (a) ratele dobânzilor sunt cele menționate la articolul 83 alineatul (2) din prezentul regulament;
- (b) dobânda se plătește pentru perioada scursă începând din ziua calendaristică ce urmează datei expirării termenului-limită de plată prevăzut la articolul 92 alineatul (1) din Regulamentul financiar și până în ziua plății.

[...]”

Istoricul cauzei

12 Istoricul litigiului, expus la punctele 1-27 din hotărârea atacată, poate fi rezumat, în vederea prezentei proceduri, după cum urmează.

13 La articolul 1 alineatul (5) litera (a) din Decizia C(2014) 9295 final din 10 decembrie 2014 privind o procedură de aplicare a articolului 101 [TFUE] și a articolului 53 din Acordul privind SEE (AT.39780 – Plicuri) (denumită în continuare „Decizia din 2014”), Comisia a constatat că Printeos a încălcat articolul 101 TFUE și articolul 53 din Acordul privind Spațiul Economic European din 2 mai 1992 (JO 1994, L 1, p. 3) prin participarea, în perioada cuprinsă între 8 octombrie 2003 și 22 aprilie 2008, la o înțelegere convenită și pusă în aplicare pe piața europeană a plicurilor standard și a plicurilor special imprimate, inclusiv în Danemarca, în Germania, în Franța, în Suedia, în Regatul Unit și în Norvegia.

14 La articolul 2 alineatul (1) litera (e) din această decizie, Comisia a aplicat Printeos, împreună și în solidar cu anumite filiale ale sale, o amendă în cuantum de 4 729 000 de euro, pentru încălcarea constatată.

15 În temeiul articolului 2 alineatul (2) din decizia menționată, amenda aplicată trebuia să fie plătită în termen de trei luni de la data notificării aceleiași decizii.

16 Articolul 2 alineatul (3) din Decizia din 2014 prevede:

„După expirarea acestui termen, vor curge în mod automat dobânzi la rata [de refinanțare a BCE aplicabilă] în prima zi a lunii în care este adoptată această decizie, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate.

În cazul în care o întreprindere menționată la articolul 1 introduce o acțiune, această întreprindere acoperă cuantumul amenzii la data scadenței fie prin constituirea unei garanții financiare acceptabile, fie prin plata cu titlu provizoriu a cuantumului amenzii, în conformitate cu articolul 90 din Regulamentul delegat [nr. 1268/2012].”

- 17 Decizia din 2014 a fost notificată Printeos la 11 decembrie 2014. Prin e-mailul din 16 februarie 2015, Comisia i-a amintit că amenda aplicată prin această decizie trebuia să fie acoperită în termen de trei luni de la notificarea deciziei menționate și că, în cazul în care Printeos ar decide să introducă o acțiune în anulare în fața Tribunalului, trebuia fie să constituie o garanție bancară suficientă, fie să efectueze o plată provizorie a acestei amenzi.
- 18 Comisia a atașat la acest e-mail o notă intitulată „Information Note on Provisionally Paid or Guaranteed Fines” (Notă de informare privind amenzile care fac obiectul unei plăți provizorii sau al unei garanții) din 20 iulie 2002, care menționa, printre altele, următoarele:

„[...] contabilul colectează temporar sumele corespunzătoare amenzilor care fac obiectul unei acțiuni în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene de la întreprinderea în cauză sau îi solicită acesteia din urmă să constituie o garanție. După ce toate căile legale au fost epuizate, sumele colectate temporar și dobânda generată de acestea sunt integrate în buget sau returnate în tot sau în parte întreprinderii în cauză.

[...]

În cazul amenzilor aplicate de Comisie începând cu anul 2010, aceasta din urmă va investi sumele plătite cu titlu provizoriu într-un fond constituit dintr-un portofoliu de active, a cărui expunere la risc va fi limitată la cea legată de creditele suverane de calitate ridicată având o scadență reziduală de maximum [doi] ani și care va fi gestionat de serviciile Comisiei.

În cazul în care Curtea anulează amenda în tot sau în parte, Comisia va rambursa în tot sau în parte suma anulată, majorată cu un randament garantat.

Acest randament garantat are la bază performanța indicelui de referință specific, măsurată pe durata investiției. [...]”

- 19 Pe de o parte, Printeos a introdus o acțiune în fața Tribunalului, la 20 februarie 2015, prin care a solicitat, cu titlu principal, anularea Deciziei din 2014, în ceea ce o privea, și, pe de altă parte, a plătit cu titlu provizoriu, la 9 martie 2015, amenda care îi fusese aplicată prin această decizie.
- 20 Quantumul amenzii plătit de Printeos a fost transferat într-un fond de active financiare (denumit în continuare „fondul BUFI”), constituit în temeiul Deciziei C(2009) 4264 final a Comisiei din 15 iunie 2009 privind reducerea riscurilor în materia gestionării amenzilor colectate cu titlu provizoriu și gestionat de Direcția Generală (DG) „Afaceri economice și financiare”. Această decizie a fost întemeiată pe articolul 74 din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului din 25 iunie 2002 privind regulamentul financiar aplicabil bugetului general al Comunităților Europene (JO 2002, L 248, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 3, p. 198), înlocuit prin articolul 83 din Regulamentul financiar.
- 21 Prin Hotărârea din 13 decembrie 2016, Printeos și alții/Comisia (T-95/15, EU:T:2016:722), Tribunalul a anulat articolul 2 alineatul (1) litera (e) din Decizia din 2014. Întrucât în termenul prevăzut nu a fost formulat recurs împotriva acestei hotărâri, aceasta a rămas definitivă.
- 22 La 26 ianuarie 2017, a avut loc un schimb de e-mailuri între Comisie și Printeos. Comisia a informat Printeos că, ulterior anulării de către Tribunal a Deciziei din 2014 în măsura în care i-a aplicat o amendă, urma să îi ramburseze quantumul amenzii plătit cu titlu provizoriu. Printeos a solicitat ca rambursarea să includă și dobânzile aferente quantumului acestei amenzi, calculate de la data plății sale provizorii, 9 martie 2015, la rata de refinanțare a BCE, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate, și anume la aceeași rată a dobânzii precum cea prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Decizia din 2014, în cazul plății tardive a amenzii. Prin două e-mailuri din aceeași zi, Comisia a respins această cerere, amintind că, astfel cum s-a precizat în nota de informare anexată la e-mailul său din 16 februarie 2015, amenzile care fac obiectul unei încasări cu titlu provizoriu sunt investite într-un

fond și, în cazul anulării, sunt rambursate, majorate cu un randament garantat pe baza performanței indicelui de referință. Or, această performanță ar fi fost negativă pentru perioada în care quantumul amenzii plătite de Printeos era investit în fondurile BUFI, astfel încât numai quantumul principal al acestei amenzi ar trebui să îi fie rambursat.

- 23 La 27 ianuarie 2017, Printeos, întemeindu-se pe articolul 266 TFUE, precum și pe Hotărârea din 10 octombrie 2001, Corus UK/Comisia (T-171/99, EU:T:2001:249), și-a reiterat cererea privind plata dobânzilor.
- 24 La 1 februarie 2017, Comisia a rambursat Printeos amenda plătită de aceasta din urmă la 9 martie 2015. În schimb, prin e-mailul din 3 februarie 2017, a respins argumentele invocate de aceasta în susținerea cererii sale de plată a dobânzilor, subliniind că alegerea de a proceda la plata provizorie a amenzii mai degrabă decât de a constitui o garanție financiară era o decizie a Printeos înseși și că, în plus, aceasta din urmă cunoștea perfect faptul că valoarea amenzii plătite cu titlu provizoriu ar fi investită într-un fond, a cărui funcționare și noțiune de randament garantat fuseseră explicate în detaliu în nota de informare anexată la e-mailul din 16 februarie 2015.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 25 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 31 martie 2017, Printeos a introdus o acțiune prin care solicita, cu titlu principal, obligarea Comisiei la plata, pe de o parte, a unei despăgubiri în quantum de 184 592,95 euro, care corespundea dobânzilor compensatorii calculate asupra quantumului de 4 729 000 de euro la rata de refinanțare a BCE, majorată cu două puncte procentuale, pentru perioada cuprinsă între 9 martie 2015 și 1 februarie 2017, sau, în caz contrar, la rata dobânzii pe care Tribunalul ar considera-o adecvată și, pe de altă parte, a dobânzilor compensatorii aferente quantumului de 184 592,95 euro, pentru perioada cuprinsă între 1 februarie 2017 și data la care Comisia va plăti în mod efectiv acest quantum, la rata de refinanțare a BCE, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate, sau, în lipsa acesteia, la rata dobânzii pe care Tribunalul ar considera-o adecvată și, cu titlu subsidiar, anularea celor două e-mailuri ale Comisiei din 26 ianuarie 2017.
- 26 Primele două capete de cerere ale acțiunii Printeos erau întemeiate, cu titlu principal, pe articolul 266 primul paragraf TFUE și, cu titlu subsidiar, pe articolul 266 primul paragraf, pe articolul 268 și pe articolul 340 al doilea paragraf TFUE, precum și pe articolul 41 alineatul (3) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.
- 27 În ședința din fața Tribunalului, în răspunsul la întrebările orale ale acestuia din urmă, Printeos, pe de o parte, a menționat că nu mai dorea să mențină articolul 266 primul paragraf TFUE în calitate de temei juridic principal, în sensul unei căi de atac autonome, al primului capăt de cerere al acțiunii sale și, pe de altă parte, a confirmat că termenii „dobânzi compensatorii” care erau menționați în aceasta trebuiau înțeleși ca având în vedere „dobânzi moratorii”, în sensul punctului 30 din Hotărârea din 12 februarie 2015, Comisia/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83). În plus, cu aceeași ocazie, Printeos a solicitat extinderea majorării ratei de refinanțare a BCE, astfel cum este menționată în primul capăt de cerere al acțiunii sale, la trei puncte procentuale și jumătate.
- 28 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a admis în parte acțiunea Printeos și a obligat Uniunea, reprezentată de Comisie, la repararea prejudiciului suferit de această societate din cauza neefectuării plății către aceasta a sumei de 184 592,95 euro, care îi era datorată cu titlu de dobânzi moratorii, care au curs în perioada cuprinsă între 9 martie 2015 și 1 februarie 2017, în temeiul articolului 266 primul paragraf TFUE, în executarea Hotărârii din 13 decembrie 2016, Printeos și alții/Comisia (T-95/15, EU:T:2016:722). În plus, acesta a menționat că despăgubirea datorată Printeos va fi majorată cu dobânzi moratorii, de la data pronunțării hotărârii atacate până la plata integrală, calculate la rata de refinanțare a BCE, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate și a respins în rest acțiunea.

- 29 Tribunalul a examinat, la punctele 55-68 din hotărârea atacată, existența unei încălcări suficient de grave a articolului 266 primul paragraf TFUE.
- 30 În acest context, referindu-se în special la Hotărârea din 12 februarie 2015, Comisia/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83, punctele 29 și 30), Tribunalul a arătat, la punctul 56 din hotărârea atacată, că, în ipoteza anulării unei decizii de aplicare a unei amenzi sau a unei decizii prin care se dispune restituirea plății nedatorate, jurisprudența a recunoscut dreptul părții vizate de a fi repusă în situația în care se afla înainte de această decizie, ceea ce implică în special rambursarea cuantumului principal plătit fără a fi datorat, ca urmare a deciziei anulate, precum și plata dobânzilor moratorii, această plată constituind o măsură de executare a hotărârii de anulare, în sensul articolului 266 primul paragraf TFUE, întrucât urmărește să compenseze în mod forfetar privarea de beneficiile unei creanțe și să încurajeze debitorul să execute, în cel mai scurt timp, hotărârea de anulare.
- 31 La punctele 60-65 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat aspectul dacă neefectuarea plății dobânzilor moratorii de către Comisie către Printeos și punerea în aplicare a articolului 90 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 constituiau o executare a Hotărârii din 13 decembrie 2016, Printeos și alții/Comisia (T-95/15, EU:T:2016:722), conformă cu cerințele care decurg din articolul 266 primul paragraf TFUE. Ca urmare a acestei examinări, Tribunalul a arătat, la punctul 66 din hotărârea atacată, că în mod eronat Comisia considerase că această dispoziție o împiedica să își onoreze obligația absolută și necondiționată de a plăti dobânzi moratorii în temeiul articolului 266 primul paragraf TFUE. Acesta a adăugat că „dobânzile generate”, în sensul articolului 90 alineatul (4) litera (a) menționat, nu erau susceptibile să fie calificate drept „dobânzi moratorii” sau despăgubire forfetară, ci ca desemnând în mod exclusiv un randament pozitiv real al investiției sumei în discuție.
- 32 Prin urmare, Tribunalul a apreciat, la punctul 67 din hotărârea atacată, că, în aplicarea articolului 266 primul paragraf TFUE, astfel cum este interpretat de jurisprudență, Comisia avea obligația, cu titlu de măsură de executare a Hotărârii din 13 decembrie 2016, Printeos și alții/Comisia (T-95/15, EU:T:2016:722), nu doar să ramburseze Printeos cuantumul principal al amenzii în discuție, ci și să îi plătească acesteia din urmă dobânzi moratorii.
- 33 La punctul 68 din hotărârea atacată, Tribunalul a respins argumentația Comisiei întemeiată pe o eventuală îmbogățire fără cauză a Printeos ca urmare a randamentului negativ al cuantumului principal al amenzii în perioada în care acesta a fost depus în fondul BUFI, pentru motivul că această argumentație era în contradicție directă cu logica despăgubirii forfetare prin acordarea unor dobânzi moratorii, subliniată de jurisprudență.
- 34 Prin urmare, Tribunalul a constatat la punctul 69 din hotărârea atacată existența unei încălcări suficient de grave a articolului 266 primul paragraf TFUE, susceptibilă să angajeze răspunderea extracontractuală a Uniunii în sensul celui de al doilea paragraf al acestui articol coroborat cu articolul 340 al doilea paragraf TFUE.
- 35 În ceea ce privește celelalte condiții de angajare a răspunderii extracontractuale a Uniunii, Tribunalul a arătat, la punctul 71 din hotărârea atacată, că nerespectarea de către Comisie a obligației de acordare a dobânzilor moratorii în temeiul articolului 266 primul paragraf TFUE prezenta o legătură de la cauză la efect suficient de directă cu prejudiciul suferit de reclamantă, care era echivalent cu pierderea dobânzilor moratorii menționate.
- 36 În ceea ce privește cuantumul prejudiciului care trebuie reparat, Tribunalul a stabilit la punctul 75 din hotărârea atacată cuantumul principal al despăgubirii la 184 592,95 euro, această sumă corespunzând dobânzilor moratorii, la rata de refinanțare a BCE, majorată cu două puncte procentuale, care au curs în perioada cuprinsă între 9 martie 2015 și 1 februarie 2017. Tribunalul a remarcat la punctul 73 din această hotărâre că acest cuantum fusese menționat de Printeos în primul capăt de cerere al cererii sale introductive, fără să fie contestat de Comisie.

- 37 În ceea ce privește cererea Printeos, prezentată în ședință, de a extinde majorarea ratei de refinanțare a BCE la trei puncte procentuale și jumătate, Tribunalul a respins-o, apreciind, la punctul 74 din hotărârea atacată, că aceasta era tardivă și contrară principiului imutabilității concluziilor părților și că principiul *ne ultra petitia* interzicea depășirea pretenției Printeos, astfel cum reieșea din primul capăt de cerere al cererii sale introductive.
- 38 În ceea ce privește cererea de acordare a dobânzilor moratorii în temeiul celui de al doilea capăt de cerere, Tribunalul a acordat Printeos, la punctul 76 din hotărârea atacată, dobânzi moratorii de la data pronunțării acestei hotărâri până la plata integrală de către Comisie și la rata de refinanțare a BCE, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate. În schimb, acesta a respins cererea respectivă în măsura în care aceasta privea acordarea de dobânzi moratorii începând cu 1 februarie 2017.

Concluziile părților în fața Curții

39 Comisia solicită Curții:

- anularea hotărârii atacate;
- judecarea cauzei pe fond și respingerea cererii de despăgubire a Printeos și a excepției de nelegalitate a articolului 90 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012, invocată de aceasta, ca fiind nefondate, precum și respingerea cererii de anulare a celor două e-mailuri din 26 ianuarie 2017 ca fiind inadmisibilă sau, cu titlu subsidiar, nefondată, și
- obligarea Printeos la plata cheltuielilor de judecată aferente celor două proceduri.

40 Printeos solicită Curții:

- respingerea recursului;
- în caz contrar, pronunțându-se pe fond, admiterea cererii de despăgubire, obligând Comisia la plata unei despăgubiri de 184 592,95 euro, majorată cu dobânzi moratorii de la data introducerii acțiunii în cauza T-201/17, și anume 31 martie 2017, până la plata efectivă a acestor dobânzi;
- în subsidiar, în cazul respingerii cererii sale de despăgubire, anularea deciziei Comisiei astfel cum este cuprinsă în cele două e-mailuri din 26 ianuarie 2017, și
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată aferente celor două proceduri.

41 Prin recursul incident, Printeos solicită Curții:

- anularea parțială a punctului 2 din dispozitivul hotărârii atacate, referitor la majorarea despăgubirii de 184 592,95 euro cu dobânzi moratorii de la data pronunțării hotărârii menționate și, pronunțându-se pe fond, obligarea Comisiei la plata dobânzilor moratorii aferente acestei despăgubiri, calculate la rata de refinanțare a BCE, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate, de la data introducerii acțiunii, și anume 31 martie 2017, până la plata efectivă a acestor dobânzi, și
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată aferente celor două proceduri.

42 Comisia solicită respingerea recursului incident ca fiind inadmisibil sau, cu titlu subsidiar, nefondat și obligarea Printeos la plata cheltuielilor de judecată aferente acestuia.

Cu privire la recurs

- 43 În susținerea recursului său, Comisia invocă cinci motive întemeiate, primul, pe încălcarea de către Tribunal a dreptului la apărare și a principiului *ne ultra petita*, al doilea, pe interpretarea eronată a articolului 266 TFUE, al treilea, pe neluarea în considerare de către Tribunal a noului cadru legislativ în domeniul concurenței, al patrulea, pe o eroare de drept în ceea ce privește condițiile de angajare a răspunderii extracontractuale a Uniunii și al cincilea, pe încălcarea principiilor legalității și securității juridice.
- 44 Este necesar să se examineze, mai întâi, primul motiv, iar apoi al doilea și al treilea motiv împreună, apoi al cincilea motiv și, în ultimul rând, al patrulea motiv.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea de către Tribunal a dreptului la apărare și a principiului ne ultra petita

Argumentația părților

- 45 Prin intermediul primului motiv, Comisia susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept și a încălcat dreptul său la apărare prin faptul că i-a permis Printeos să modifice obiectul litigiului. Aceasta amintește că, în cursul procedurii în fața Tribunalului și până la stadiul întrebărilor din ședință, Printeos solicita obligarea Comisiei să îi plătească o sumă calificată de aceasta drept „dobânzi compensatorii”. Printeos a recalificat această sumă în sensul că reprezenta „dobânzi moratorii” numai cu ocazia răspunsului la o întrebare în acest sens a Tribunalului.
- 46 Comisia apreciază, prin urmare, că, procedând astfel, Tribunalul nu a respectat jurisprudența Curții referitoare la obligația instanței Uniunii de a examina capetele de cerere ale unei părți, astfel cum sunt formulate în înscrisurile sale, fără să modifice nici obiectul, nici substanța acestora, și că s-a pronunțat *ultra petita*.
- 47 Printeos admite că a recalificat dobânzile pretinse în acțiunea sa la invitația expresă a Tribunalului, însă subliniază că a fost vorba doar de o simplă modificare a calificării juridice a dobânzilor pe care le-a solicitat, fără ca aceasta să aibă o influență asupra petitelui cererii sale introductive, care avea ca obiect plata sumei de 184 592,95 euro, respectiv suma exactă menționată în dispozitivul hotărârii atacate.

Aprecierea Curții

- 48 Este important să se constate că, prin intermediul acțiunii sale în fața Tribunalului, Printeos solicita obligarea Comisiei la plata sumei de 184 592,95 euro cu titlu de dobânzi, calificate de aceasta drept „compensatorii”, la care ea pretindea că avea dreptul pentru perioada cuprinsă între data plății provizorii a amenzii care i-a fost aplicată prin Decizia din 2014 până la data rambursării cuantumului acestei amenzi de către Comisie.
- 49 Cu toate acestea, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 32 din hotărârea atacată, în răspunsul la o întrebare orală adresată de Tribunal în cursul ședinței, Printeos a confirmat că termenii „dobânzi compensatorii” care sunt utilizați în acțiunea sa trebuiau înțeleși ca având în vedere „dobânzi moratorii”, în sensul Hotărârii din 12 februarie 2015, Comisia/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83, punctul 30).

- 50 Potrivit Comisiei, care se întemeiază în această privință în special pe Hotărârea din 7 iunie 2018, Ori Martin/Curtea de Justiție a Uniunii Europene (C-463/17 P, EU:C:2018:411, punctul 18), prin admiterea recalificării efectuate de Printeos a dobânzilor pe care le solicita, Tribunalul a aprobat o modificare interzisă a obiectului litigiului, cu încălcarea dreptului la apărare al Comisiei, și, pe cale de consecință, s-a pronunțat *ultra petita*.
- 51 Această argumentație nu poate fi acceptată. Din hotărârea atacată reiese că Tribunalul a respectat obligația la care face referire punctul 18 din Hotărârea din 7 iunie 2018, Ori Martin/Curtea de Justiție a Uniunii Europene (C-463/17 P, EU:C:2018:411), de a examina diferitele capete de cerere și motivele prezentate de reclamantă, astfel cum sunt formulate în înscrisurile sale, fără să modifice nici obiectul, nici substanța acestora.
- 52 Astfel, pentru a acorda Printeos dobânzile pe care le-a calificat drept „moratorii”, Tribunalul s-a întemeiat numai pe faptele invocate de Printeos în cererea sa introductivă, și anume, plata provizorie a amenzii în discuție, anularea Deciziei din 2014 prin Hotărârea din 13 decembrie 2016, Printeos și alții/Comisia (T-95/15, EU:T:2016:722), și obligația Comisiei de a rambursa, la data pronunțării acestei hotărâri, amenda plătită cu titlu provizoriu.
- 53 Tribunalul a acordat, în plus, Printeos, cu titlu de dobânzi, quantumul exact solicitat de aceasta în acțiunea sa. Astfel cum reiese din cuprinsul punctului 74 din hotărârea atacată, acesta a respins ca tardivă și contrară principiului imutabilității concluziilor părților, o cerere a Printeos care avea ca obiect majorarea ratei dobânzii utilizate pentru calculul dobânzilor solicitate în raport cu rata solicitată în cererea sa introductivă.
- 54 Desigur, Tribunalul a dat dobânzilor solicitate de Printeos o calificare diferită de cea utilizată de aceasta. Cu toate acestea, procedând astfel, ea nu a făcut decât să aplice calificarea juridică ce îi părea adecvată faptelor invocate de Printeos, în conformitate cu principiul *iura novit curia*.
- 55 În această privință, reiese din jurisprudența Curții că obligația de a plăti dobânzi moratorii urmărește să compenseze forfetar privarea de beneficiile unei creanțe și să încurajeze debitorul să execute, în cel mai scurt timp, obligația de a plăti această creanță (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 februarie 2015, Comisia/IPK International, C-336/13 P, EU:C:2015:83, punctul 30). O astfel de obligație nu poate fi luată în considerare decât în cazul în care creanța principală este certă în ceea ce privește quantumul său sau, cel puțin, determinabilă pe baza unor elemente obiective stabilite.
- 56 În ceea ce privește dobânzile compensatorii, această categorie de dobânzi urmărește să compenseze scurgerea timpului până la evaluarea judiciară a quantumului prejudiciului, independent de orice întârziere imputabilă debitorului. Așadar, aceasta ține de contenciosul răspunderii extracontractuale a Uniunii, în sensul articolului 266 al doilea paragraf și al articolului 340 TFUE (Hotărârea din 12 februarie 2015, Comisia/IPK International, C-336/13 P, EU:C:2015:83, punctul 37).
- 57 În măsura în care Tribunalul a apreciat că faptele invocate de Printeos în acțiunea sa, presupunând că sunt stabilite, justificau obligarea Comisiei la plata către această societate a quantumului solicitat de aceasta din urmă drept dobânzi moratorii, în sensul jurisprudenței citate la punctul 55 din prezenta hotărâre, acesta, fără să încalce principiul *ne ultra petita*, a putut recalifica cererea privind plata acestui quantum în sensul că viza plata unor dobânzi moratorii, ceea ce a confirmat, de altfel, chiar Printeos în răspunsul la o întrebare a Tribunalului.
- 58 Astfel, deși nu trebuie să se pronunțe decât cu privire la cererea părților, cărora le revine stabilirea cadrului litigiului, instanța nu poate fi ținută numai de argumentele invocate de acestea în sprijinul pretențiilor lor, în caz contrar fiind în situația de a fi constrânsă, eventual, să își întemeieze decizia pe considerații juridice eronate (Hotărârea din 21 septembrie 2010, Suedia și alții/API și Comisia, C-514/07 P, C-528/07 P și C-532/07 P, EU:C:2010:541, punctul 65, precum și jurisprudența citată).

- 59 Împrejurările prezentei cauze sunt astfel diferite de cele ale cauzei în care s-a pronunțat Hotărârea din 7 iunie 2018, Ori Martin/Curtea de Justiție a Uniunii Europene (C-463/17 P, EU:C:2018:411), invocată de Comisie. Astfel cum reiese din cuprinsul punctului 23 din această hotărâre, în această cauză, Tribunalul a examinat aspectul dacă pârâta săvârșise o neregularitate diferită de cea invocată de reclamată în acțiunea sa.
- 60 În schimb, astfel cum s-a arătat deja, în prezenta cauză, Tribunalul s-a întemeiat exclusiv pe faptele invocate de Printeos pentru a acorda acesteia cuantumul exact pe care îl solicita prin acțiunea sa. Procedând astfel, acesta nici nu a consimțit o modificare interzisă a obiectului litigiului pendinte, nici nu a încălcat dreptul la apărare al Comisiei.
- 61 Prin urmare, primul motiv nu este fondat și trebuie respins.

Cu privire la al doilea și al treilea motiv întemeiate pe o interpretare eronată a articolului 266 TFUE și, respectiv, pe neluarea în considerare de către Tribunal a noului cadru normativ în domeniul concurenței

Argumentația părților

- 62 În cadrul celui de al doilea motiv, Comisia susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept statuând, la punctele 55 și 56 din hotărârea atacată, că, în împrejurările speței, articolul 266 primul paragraf TFUE impunea Comisiei o obligație, absolută și necondițională, de a plăti dobânzi moratorii, de la data plății provizorii a amenzii în discuție. Această interpretare ar rezulta din interpretarea eronată atât a jurisprudenței Curții, cât și a Tribunalului însuși.
- 63 În cadrul celui de al treilea motiv, Comisia susține că din articolul 266 TFUE reiese că instituția de la care emană actul anulat este obligată să adopte măsurile necesare pentru executarea unei hotărâri în anulare. Or, articolul 90 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 ar constitui un mecanism de punere în aplicare a acestei obligații, în cazul amenzilor impuse pentru încălcarea normelor de concurență. Din moment ce aceasta a adoptat o nouă decizie ca urmare a anulării Deciziei din 2014 și din moment ce a aplicat articolul 90 din acest regulament delegat, în ceea ce privește rambursarea amenzii în discuție, Comisia apreciază că s-a conformat pe deplin obligațiilor sale care decurg din articolul 266 TFUE. Potrivit acesteia, având în vedere articolul 90, a cărui adoptare este ulterioară faptelor în discuție în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 12 februarie 2015, Comisia/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83), învățămintele acestei hotărâri trebuie să fie nuanțate.
- 64 Comisia apreciază că ar fi trebuit să plătească dobânzi moratorii Printeos doar în cazul întârzierii rambursării amenzii plătite de aceasta, ca urmare a anulării Deciziei din 2014. Prin urmare, Tribunalul ar fi încălcat, la punctul 67 din hotărârea atacată, esența și finalitatea dobânzilor moratorii, care urmăresc să încurajeze debitorul să își execute de îndată obligația de plată. Tribunalul ar fi confundat dobânzile moratorii și dobânzile compensatorii, astfel cum o dovedește punctul 56 din hotărârea atacată, și ar fi efectuat, la punctul 32 din această hotărâre, o interpretare eronată a punctului 30 din Hotărârea din 12 februarie 2015, Comisia/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83). În această privință, Comisia subliniază că ar fi fost obligată să plătească dobânzi compensatorii doar în cazul deprecierei monetare între data plății acestei amenzi și cea a rambursării sale. Or, în speță, nu a avut loc o astfel de depreciere.
- 65 Printeos contestă argumentația Comisiei și declară că menține excepția de nelegalitate a articolului 90 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012, pe care a invocat-o în fața Tribunalului.

Aprecierea Curții

- 66 Din jurisprudența Curții reiese că, atunci când au fost percepute sume cu încălcarea dreptului Uniunii, decurge din acest drept obligația restituirii acestora cu dobândă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 iulie 2012, *Littlewoods Retail* și alții, C-591/10, EU:C:2012:478, punctul 26).
- 67 Această situație se regăsește, printre altele, în cazul sumelor care au fost percepute în aplicarea unui act al Uniunii, declarat nevalid sau anulat de instanța Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 ianuarie 2017, *Wortmann*, C-365/15, EU:C:2017:19, punctul 37 și jurisprudența citată).
- 68 În ceea ce privește, în special, anularea de către instanța Uniunii a unui act care a implicat plata unei sume către Uniune, Curtea a statuat că plata dobânzilor moratorii constituie o măsură de executare a hotărârii de anulare, în sensul articolului 266 primul paragraf TFUE, în măsura în care urmărește să compenseze forfetar privarea de beneficiile unei creanțe și să încurajeze debitorul să execute, în cel mai scurt timp, hotărârea de anulare (Hotărârea din 12 februarie 2015, *Comisia/IPK International*, C-336/13 P, EU:C:2015:83, punctul 30).
- 69 Prin urmare, prezentând, în esență, la punctele 55 și 56 din hotărârea atacată, aceleași considerații precum cele prezentate la punctele 66-68 din prezenta hotărâre, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept.
- 70 În ceea ce privește argumentul Comisiei întemeiat pe articolul 90 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012, este necesar să se arate, precum a făcut-o Tribunalul la punctul 61 din hotărârea atacată, că, în ceea ce privește o dispoziție de drept derivat, aceasta trebuie interpretată în conformitate cu dispozițiile de drept primar, în special cu articolul 266 TFUE.
- 71 Prin urmare, Tribunalul a apreciat în mod întemeiat la punctul 66 din hotărârea atacată că articolul 90 nu împiedica Comisia să își îndeplinească obligația de plată a dobânzilor moratorii.
- 72 Astfel, articolul 90 alineatul (2) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 prevede că Comisia investește sumele încasate cu titlu provizoriu în active financiare, garantând securitatea și lichiditatea fondurilor și vizând, de asemenea, generarea unui randament pozitiv. În plus, în temeiul alineatului (4) litera (a) din acest articol, în cazul în care amenda sau penalitatea a fost anulată sau redusă, după ce toate căile legale de atac au fost epuizate, sumele încasate în mod nejustificat și dobânda generată sunt rambursate.
- 73 Astfel, din articolul 90 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 nu reiese că, atunci când Comisia este obligată să ramburseze quantumul amenzii încasate cu titlu provizoriu, aceasta este, indiferent de situație, scutită de obligația de a adăuga acestui quantum dobânzi moratorii.
- 74 Desigur, dacă „dobânzile generate” pe care Comisia este obligată, în conformitate cu alineatul (4) al acestui articol, să le plătească persoanei interesate în același timp cu rambursarea capitalului nedatorat de acesta sunt egale sau superioare cu dobânzile moratorii datorate pentru acest capital, Comisia nu trebuie să plătească persoanei interesate dobânzi moratorii în plus față de dobânzile generate.
- 75 Acest lucru nu este valabil, totuși, în ipoteza în care dobânzile generate au un quantum inferior celui al dobânzilor moratorii datorate ori când nu există dobânzi generate, întrucât rentabilitatea capitalului investit fusese negativă.
- 76 În această ipoteză, în vederea îndeplinirii obligației sale care decurge din articolul 266 TFUE, Comisia este obligată să plătească persoanei interesate diferența dintre quantumul „dobânzilor generate”, în sensul articolului 90 alineatul (4) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012, și cel al dobânzilor moratorii datorate pentru perioada cuprinsă între data plății sumei în discuție și data rambursării acesteia.

- 77 În speță, din moment ce este cert că investirea, de către Comisie, a cuantumului amenzii plătite de Printeos în executarea Deciziei din 2014 nu a produs dobânzi, Tribunalul a statuat în mod întemeiat că Comisia era obligată să adauge dobânzi rambursării acestui cuantum către Printeos, ca urmare a anulării acestei decizii, și că articolul 90 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 nu constituia un obstacol în această privință.
- 78 Tribunalul a calificat, de asemenea în mod întemeiat, aceste dobânzi drept „moratorii”. Astfel, era vorba despre dobânzi care trebuiau să însoțească plata unei creanțe principale certe în ceea ce privește cuantumul său, și anume cuantumul amenzii aplicate Printeos prin Decizia din 2014, pe care aceasta l-a plătit cu titlu provizoriu și care trebuia să îi fie rambursat ca urmare a anulării acestei decizii. Astfel cum reiese din jurisprudența citată la punctul 55 din prezenta hotărâre, dobânzile datorate într-o astfel de ipoteză sunt dobânzi moratorii.
- 79 Astfel, în mod contrar celor invocate de Comisie, Tribunalul nu a confundat, în hotărârea atacată, dobânzile moratorii și dobânzile compensatorii. În măsura în care creanța principală care trebuia rambursată Printeos era certă și nu trebuia să facă obiectul unei evaluări judiciare, din jurisprudența citată la punctul 56 din prezenta hotărâre reiese că nu se punea problema, în speță, a plății unor dobânzi compensatorii.
- 80 Considerațiile care precedă nu sunt contrazise de Hotărârea din 5 septembrie 2019, Uniunea Europeană/Guardian Europe și Guardian Europe/Uniunea Europeană (C-447/17 P și C-479/17 P, EU:C:2019:672), invocată de Comisie în înscrisurile sale.
- 81 Din cuprinsul punctului 56 din această hotărâre reiese că, în vederea stabilirii cuantumului dobânzilor moratorii care trebuie plătite unei întreprinderi care a plătit o amendă aplicată de Comisie, ca urmare a anulării acestei amenzi, această instituție trebuie să aplice rata stabilită în acest scop de Regulamentul delegat nr. 1268/2012. Or, nu este vorba despre o trimitere la articolul 90 din acest regulament, care nu menționează nicio rată a dobânzii, ci la articolul 83 din regulamentul menționat, care stabilește rata dobânzilor pentru creanțele nerambursate la data limită.
- 82 Trebuie amintit, în plus, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 54 din Hotărârea din 5 septembrie 2019, Uniunea Europeană/Guardian Europe și Guardian Europe/Uniunea Europeană (C-447/17 P și C-479/17 P, EU:C:2019:672), în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, că Comisia adoptase o decizie privind rambursarea, către întreprinderea vizată, a părții din amenda anulată de instanța Uniunii, majorată cu dobânzi moratorii al căror cuantum nu fusese contestat de această întreprindere.
- 83 Curții i se solicita doar să stabilească dacă lipsa contestației împiedica întreprinderea menționată să introducă o acțiune în despăgubire, în vederea obținerii reparării prejudiciului rezultat din privarea de beneficiile unei sume plătite în mod nejustificat necuprinsă în cuantumul care corespunde dobânzilor moratorii care trebuie plătite de Comisie, întrebare la care Curtea a dat un răspuns negativ (Hotărârea din 5 septembrie 2019, Uniunea Europeană/Guardian Europe și Guardian Europe/Uniunea Europeană, C-447/17 P și C-479/17 P, EU:C:2019:672, punctul 64).
- 84 Nici argumentul Comisiei potrivit căruia obligația sa de rambursare a amenzii plătite cu titlu provizoriu luase naștere doar la data pronunțării hotărârii privind anularea acestei amenzi, astfel încât dobânzile moratorii, calculate de la data plății cu titlu provizoriu a amenzii menționate, nu pot constitui o încurajare „să execute, în cel mai scurt timp, hotărârea de anulare”, în sensul punctului 30 din Hotărârea din 12 februarie 2015, Comisia/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83), nu poate fi primit.
- 85 Pe de o parte, această încurajare este doar unul dintre cele două obiective ale plății dobânzilor moratorii avute în vedere de Curte în această hotărâre. Or, acordarea dobânzilor moratorii de la data plății provizorii a amenzii în discuție urmărește celălalt obiectiv avut în vedere de Curte, și anume

despăgubirea forfetară a întreprinderii care a plătit această amendă pentru privarea de beneficiile fondurilor sale în perioada cuprinsă între data plății provizorii a amenzii menționate și data rambursării acesteia.

- 86 Pe de altă parte, obligația, în cazul anulării unei decizii care implică plata, cu titlu provizoriu, a unei sume precum o amendă aplicată pentru încălcarea normelor de concurență, de a rambursa suma plătită majorată cu dobânzi moratorii calculate de la data plății acestei sume constituie o încurajare a instituției vizate să dea dovadă de o atenție deosebită cu ocazia adoptării unor astfel de decizii, care pot implica, pentru o persoană fizică, obligația de a plăti imediat sume considerabile.
- 87 Reiese din ansamblul considerațiilor care precedă că motivele al doilea și al treilea nu sunt fondate și că acestea trebuie respinse.

Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe încălcarea principiilor legalității și securității juridice

Argumentația părților

- 88 Prin intermediul celui de al cincilea motiv, Comisia susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept și a încălcat principiile legalității și securității juridice prin faptul că a considerat că era obligată să plătească Printeos dobânzi aferente cuantumului amenzii care trebuie rambursat, calculate pe o bază diferită față de cea prevăzută la articolul 2 alineatul (3) al doilea paragraf din Decizia din 2014. Ea subliniază că această dispoziție nu a fost contestată de Printeos și este, prin urmare, definitivă. Aceasta reiterează, în plus, argumentația sa prezentată în cadrul motivelor al treilea și al patrulea, potrivit căreia nu este obligată să plătească dobânzi către Printeos, în măsura în care, de la momentul anulării Deciziei din 2014, ea a rambursat rapid amenda plătită de aceasta și în măsura în care nu a existat o depreciere monetară în perioada cuprinsă între data plății acestei amenzi și data rambursării acesteia.
- 89 Printeos contestă argumentația Comisiei și apreciază că al cincilea motiv trebuie respins.

Aprecierea Curții

- 90 Trebuie respinsă de la bun început, pentru motivele prezentate în cadrul examinării celui de al doilea și al celui de al treilea motiv, argumentația Comisiei întemeiată, pe de o parte, pe faptul că ea a rambursat rapid amenda plătită de Printeos după anularea Deciziei din 2014 și, pe de altă parte, pe pretinsa lipsă a deprecierei monetare între data plății acestei amenzi și data rambursării sale. Astfel, este vorba doar de o repetare a argumentelor deja examinate și respinse în cadrul analizei acestor două motive.
- 91 Nici argumentul Comisiei potrivit căruia, din moment ce articolul 2 alineatul (3) al doilea paragraf din Decizia din 2014 nu a fost nici contestat de Printeos, nici anulat de Tribunal, ea poate fi obligată să plătească acestei societăți dobânzi doar în condițiile prevăzute la articolul 90 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012, menționat la articolul 2 alineatul (3) al doilea paragraf, nu poate fi primit.
- 92 Este necesar să se arate că articolul 2 alineatul (3) al doilea paragraf din Decizia din 2014 privește doar condițiile potrivit cărora, în cazul introducerii unei acțiuni de către o întreprindere vizată prin această decizie, această întreprindere trebuie să acopere cuantumul amenzii la data scadenței fie prin constituirea unei garanții financiare acceptabile, fie prin plata cu titlu provizoriu a cuantumului amenzii în conformitate cu articolul 90 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012. Prin urmare, această dispoziție nu privește condițiile în care Comisia, în cazul anulării deciziei menționate, va rambursa cuantumul amenzii plătite cu titlu provizoriu de întreprinderea respectivă, majorat cu dobânzi.

- 93 În plus, articolul 2 alineatul (3) al doilea paragraf din Decizia din 2014 se limitează să reitereze ceea ce reiese deja din articolul 90 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012. Or, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 71 din prezenta hotărâre, acest din urmă articol nu poate scuti Comisia de obligația sa de a plăti dobânzi moratorii unei întreprinderi în situația Printeos.
- 94 Astfel, precum rezultă din cuprinsul punctului 68 din prezenta hotărâre, obligația Comisiei în cazul anulării unei decizii de aplicare a unei amenzi pentru încălcarea normelor de concurență, de a rambursa cuantumul amenzii plătite cu titlu provizoriu majorat cu dobânzi moratorii pentru perioada cuprinsă între data plății provizorii a acestei amenzi până la data rambursării acesteia, decurge în mod direct din articolul 266 TFUE.
- 95 Rezultă că Comisia nu dispune de competența de a stabili, printr-o decizie individuală, condițiile în care va plăti dobânzi moratorii în cazul anulării deciziei de aplicare a unei amenzi care a fost plătită cu titlu provizoriu.
- 96 Prin urmare, al cincilea motiv trebuie respins ca fiind nefondat.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe o eroare de drept privind condițiile angajării răspunderii extracontractuale a Uniunii

Argumentația părților

- 97 Prin intermediul celui de al patrulea motiv, Comisia susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a considerat că refuzul efectuării plății dobânzilor aferente cuantumului amenzii aplicate Printeos, pentru perioada cuprinsă între data plății acestei amenzi cu titlu provizoriu și data rambursării acesteia, constituia o încălcare suficient de gravă a articolului 266 TFUE, care a cauzat Printeos un prejudiciu cert și cuantificabil pe care aceasta era obligată să îl plătească.
- 98 Comisia reiterează, în acest context, argumentația sa prezentată în cadrul celorlalte motive de recurs, potrivit căreia, pe de o parte, Tribunalul s-a întemeiat pe o interpretare eronată a articolului 266 TFUE și nu a ținut cont suficient de articolul 90 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012, precum și de articolul 2 alineatul (3) al doilea paragraf din Decizia din 2014, necontestat de Printeos, și, pe de altă parte, nu a existat o depreciere monetară între data plății amenzii în discuție și data rambursării acesteia.
- 99 Aceasta adaugă că, în orice caz, Printeos nu a demonstrat că a suferit un prejudiciu ca urmare a plății provizorii a amenzii care i-a fost aplicată prin Decizia din 2014. În special, Printeos nu ar fi invocat în cursul procedurii administrative nici o incapacitate de plată a acestei amenzi, nici nu ar fi dovedit că din acest motiv a trebuit să recurgă la o finanțare externă. Comisia afirmă, în această privință, că, în mod contrar celor arătate la punctul 73 din hotărârea atacată, ea nu a acceptat, în niciun moment, cuantumul despăgubirii solicitat de Printeos și, cu atât mai puțin, titlul în temeiul căruia acest cuantum era solicitat de aceasta din urmă.
- 100 Printeos contestă argumentația Comisiei și apreciază că al patrulea motiv trebuie respins.

Aprecierea Curții

- 101 Cu titlu introductiv, este necesar să se arate că, în măsura în care, în cadrul celui de al patrulea motiv, Comisia reiterează argumente pe care le-a invocat deja în cadrul celorlalte motive de recurs, deja examinate, aceste argumente trebuie respinse pentru aceleași motive precum cele care justifică respingerea acestor motive.

- 102 Prin urmare, trebuie examinate numai argumentele Comisiei potrivit cărora omisiunea sa de a plăti dobânzi moratorii către Printeos nu constituie o încălcare suficient de gravă a articolului 266 TFUE și nu a cauzat niciun prejudiciu acesteia.
- 103 În această privință, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței constante a Curții, atunci când o instituție a Uniunii nu dispune decât de o marjă de apreciere redusă în mod considerabil sau chiar inexistentă, simpla încălcare a dreptului Uniunii poate fi suficientă pentru a stabili existența unei încălcări suficient de grave a acestui drept, susceptibilă să angajeze răspunderea extracontractuală a Uniunii [Hotărârea din 4 iulie 2000, Bergaderm și Goupil/Comisia, C-352/98 P, EU:C:2000:361, punctul 44, precum și Hotărârea din 19 aprilie 2007, Holcim (Deutschland)/Comisia, C-282/05 P, EU:C:2007:226, punctul 47].
- 104 Or, din cuprinsul punctelor 67 și 68 din prezenta hotărâre reiese că, în urma anulării Deciziei din 2014, Comisia era obligată să ramburseze Printeos cuantumul amenzii plătite cu titlu provizoriu, majorat cu dobânzi moratorii, și nu dispunea de nicio marjă de apreciere cu privire la oportunitatea de a plăti astfel de dobânzi.
- 105 De asemenea, în măsura în care Comisia a omis să plătească astfel de dobânzi către Printeos, este evident că aceasta din urmă a suferit un prejudiciu egal cu cuantumul dobânzilor nepercepute. Prin urmare, Tribunalul a obligat Comisia la plata acestui cuantum fără să săvârșească o eroare de drept.
- 106 Reiese din considerațiile care precedă că al patrulea motiv nu este întemeiat și trebuie respins, asemenea recursului în totalitate.

Cu privire la recursul incident

Argumentația părților

- 107 Printeos amintește că Tribunalul, pronunțându-se cu privire la al doilea capăt de cerere, la punctele 76 și 77 din hotărârea atacată, a decis să îi acorde dobânzi moratorii, calculate la rata de refinanțare a BCE, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate, aferente cuantumului de 184 592,95 euro, doar de la data pronunțării acestei hotărâri și până la plata integrală de către Comisie, iar nu, astfel cum solicita ea, de la 1 februarie 2017, data rambursării amenzii în discuție.
- 108 Or, potrivit Printeos, pentru aceleași motive precum cele prezentate în hotărârea atacată privind dobânzile moratorii aplicabile cuantumului amenzii care trebuia rambursat, Tribunalul ar fi trebuit să oblige Comisia la plata dobânzilor moratorii aferente despăgubirii de 184 592,95 euro începând de la data rambursării amenzii plătite în mod nejustificat sau, cel mai târziu, de la data introducerii acțiunii, și anume 31 martie 2017.
- 109 Printeos solicită, prin urmare, Curții să îi acorde dobânzi moratorii, la rata de refinanțare a BCE, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate, aferente cuantumului de 184 592,95 euro de la data depunerii cererii introductive în cauza T-201/17, și anume, 31 martie 2017.
- 110 Comisia răspunde, cu titlu principal, că recursul incident este inadmisibil, din moment ce acesta implică o modificare a concluziilor prezentate de Printeos în fața Tribunalului.
- 111 În orice caz, Comisia apreciază că recursul incident nu este fondat și trebuie respins, din moment ce, pentru motivele prezentate în recursul său, Printeos nu are dreptul la dobânzi. Ea adaugă că Printeos pretinde în mod eronat că suma de 184 592,95 euro era lichidă, dat fiind că singurul cuantum care era

lichid și stabilit anterior introducerii acțiunii în fața Tribunalului era cel al amenzii plătite cu titlu provizoriu de Printeos. Prin urmare, dobânzile pe care acest quantum ar fi putut să le genereze ar fi fost stabilite numai în hotărârea atacată, de altfel în mod eronat.

- 112 Potrivit Comisiei, dobânzile solicitate de Printeos în cadrul celui de al doilea capăt de cerere al său prezentat în fața Tribunalului sunt dobânzi la dobânzi. Or, din Hotărârea din 12 februarie 2015, Comisia/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83, punctul 54 și 76), reiese că nu este justificată capitalizarea dobânzilor.

Aprecierea Curții

- 113 Excepția de inadmisibilitate a recursului incident invocată de Comisie trebuie respinsă de la început.
- 114 Astfel, precum reiese din hotărârea atacată, prin intermediul celui de al doilea capăt de cerere în fața Tribunalului, Printeos solicita obligarea Comisiei la plata dobânzilor aferente quantumului de 184 592,95 euro pentru perioada cuprinsă între 1 februarie 2017 până la data plății efective a acestui quantum.
- 115 Această perioadă include perioada cuprinsă între 31 martie 2017, data depunerii acțiunii Printeos în fața Tribunalului, până la data plății efective a quantumului principal solicitat prin această acțiune.
- 116 Rezultă că, solicitând Curții, după anularea parțială a hotărârii atacate, obligarea Comisiei la plata dobânzilor aferente quantumului de 184 592,95 euro pentru perioada menționată la punctul precedent, Printeos nu a modificat obiectul litigiului în fața Tribunalului. Aceasta s-a desistat pur și simplu de o parte din al doilea capăt de cerere în fața Tribunalului, și anume de partea care privea plata dobânzilor pentru perioada cuprinsă între 1 februarie și 31 martie 2017.
- 117 Recursul incident este, prin urmare, admisibil și trebuie examinat pe fond. Cu toate acestea, în măsura în care Printeos contestă respingerea de către Tribunal a cererii sale de plată a dobânzilor cu privire la quantumul principal solicitat prin acțiunea sa numai pentru perioada începând de la 31 martie 2017, data introducerii acțiunii sale în fața Tribunalului, este necesară raportarea numai la această perioadă.
- 118 Trebuie arătat că Tribunalul a menționat la punctul 76 din hotărârea atacată că era necesar să acorde Printeos dobânzi moratorii la rata de refinanțare a BCE, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate, de la data pronunțării acestei hotărâri până la data plății integrale de către Comisie, citând Hotărârea din 10 ianuarie 2017, Gascogne Sack Deutschland și Gascogne/Uniunea Europeană (T-577/14, EU:T:2017:1, punctele 178 și 179).
- 119 La punctul 77 din hotărârea atacată, Tribunalul a adăugat că al doilea capăt de cerere al Printeos trebuia respins, în măsura în care acesta urmărea acordarea dobânzilor moratorii începând cu 1 februarie 2017.
- 120 Prin urmare, este necesar să se constate că, în afară de trimiterea la punctele 178 și 179 din Hotărârea din 10 ianuarie 2017, Gascogne Sack Deutschland și Gascogne/Uniunea Europeană (T-577/14, EU:T:2017:1), Tribunalul nu a furnizat nicio motivație pentru respingerea cererii Printeos vizată la punctul precedent din prezenta hotărâre. Or, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 171-173, Hotărârea din 10 ianuarie 2017, Gascogne Sack Deutschland și Gascogne/Uniunea Europeană (T-577/14, EU:T:2017:1), privește un caz diferit de cel din prezenta cauză, în măsura în care în această hotărâre fuseseră acordate dobânzi compensatorii de la data introducerii acțiunii, astfel încât acordarea dobânzilor moratorii pentru aceeași perioadă nu era justificată.

- 121 În plus, contrar celor invocate de Comisie, la punctele 54 și 76 din Hotărârea din 12 februarie 2015, Comisia/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83), Curtea nu a exclus indiferent de situație capitalizarea dobânzilor pe care o instituție a Uniunii trebuie să le plătească, însă s-a limitat să constate că nicio împrejurare proprie cauzei în care s-a pronunțat această hotărâre nu justifică o astfel de capitalizare.
- 122 Or, în speță, este necesar să se constate, pe de o parte, că obligația Comisiei de a adăuga dobânzi moratorii rambursării cuantumului amenzii plătite cu titlu provizoriu de Printeos decurge din articolul 266 TFUE și din jurisprudența Curții referitoare la această dispoziție, în special din Hotărârea din 12 februarie 2015, Comisia/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83, punctele 31 și 71).
- 123 Pe de altă parte, reiese din cuprinsul punctelor 22 și 25 din hotărârea atacată că Printeos a amintit în mod clar Comisiei obligațiile sale care decurgeau din articolul 266 TFUE și din jurisprudența referitoare la această dispoziție și a solicitat nu numai rambursarea cuantumului amenzii pe care ea îl plătitese cu titlu provizoriu, ci și plata de dobânzi aferente acestui cuantum, de la data plății cuantumului menționat până la data rambursării acestuia. Comisia a refuzat, cu toate acestea, să plătească astfel de dobânzi și s-a limitat să ramburseze cuantumul acestei amenzi.
- 124 Aceste împrejurări proprii prezentei cauze justificau capitalizarea dobânzilor solicitate de Printeos în acțiunea sa în fața Curții. Astfel, în lipsa unei asemenea capitalizări, Printeos nu ar fi fost deloc despăgubită pentru privarea de beneficiile, în perioada cuprinsă între data introducerii acțiunii și data pronunțării hotărârii atacate, ale cuantumului dobânzilor pe care avea dreptul, în conformitate cu articolul 266 TFUE, să le perceapă odată cu rambursarea cuantumului amenzii pe care îl plătitese cu titlu provizoriu Comisiei, deși a solicitat în mod clar acesteia din urmă plata unor astfel de dobânzi, pe care aceasta a refuzat în mod ilegal să le plătească.
- 125 Rezultă că, prin respingerea, la punctul 77 din hotărârea atacată, a celui de al doilea capăt de cerere al Printeos, pentru perioada începând de la data de 31 martie 2017, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept.
- 126 Prin urmare, recursul incident trebuie admis, iar punctul 2 din dispozitivul hotărârii atacate trebuie anulat.

Cu privire la acțiunea în fața Tribunalului

- 127 Conform articolului 61 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aceasta poate, atunci când anulează hotărârea Tribunalului, să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul, atunci când acesta este în stare de judecată.
- 128 Această situație se regăsește în speță în ceea ce privește al doilea capăt de cerere al acțiunii Printeos.
- 129 Pentru motivele prezentate la punctele 122-124 din prezenta hotărâre, este necesar să se admită al doilea capăt de cerere al acțiunii Printeos și să i se acorde acesteia din urmă dobânzi moratorii aferente cuantumului de 184 592,95 euro de la 31 martie 2017 până la data plății integrale de către Comisie, la rata de refinanțare a BCE, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate, prin analogie cu articolul 83 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 130 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul este fondat, iar Curtea soluționează ea însăși în mod definitiv litigiul, aceasta se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Potrivit articolului 138 alineatul (1) din regulamentul menționat, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- 131 În speță, întrucât Printeos a solicitat obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, iar aceasta a căzut în pretenții, se impune ca aceasta să fie obligată să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, și pe cele efectuate de Printeos atât în procedura în primă instanță în cauza T-201/17, cât și în procedura de recurs.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară și hotărăște:

- 1) Respinge recursul.**
- 2) Anulează punctul 2 din dispozitivul Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 12 februarie 2019, Printeos/Comisia (T-201/17, EU:T:2019:81).**
- 3) Obligă Comisia Europeană la plata dobânzilor către Printeos SA, la rata stabilită de Banca Centrală Europeană pentru operațiunile sale principale de refinanțare, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate, aferente cuantumului de 184 592,95 euro pentru perioada cuprinsă între 31 martie 2017 până la data plății integrale.**
- 4) Comisia Europeană suportă, pe lângă propriile cheltuieli de judecată aferente atât procedurii în primă instanță în cauza T-201/17, cât și procedurii în fața Curții, pe cele efectuate de Printeos SA aferente aceluiași proceduri.**

Semnături